



basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

TSHIVENDA LUAMBO LWA HAYANI (HL)

BAMMBIRI LA VHURARU (P3)

2017

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri ili li na masiatari a 6.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heli bammbiri li na KHETHEKANYO MBILI:

KHETHEKANYO YA A: Maanea (50)

KHETHEKANYO YA B: Zwibveledzwa zwa vhudavhidzani: (2 x 25)(50)

PFESESANI: Vhalingiwa vha lavhelelwa u fhindula mbudziso MBILI kha KHETHEKANYO iyi.

2. Ni lavhelelwa u fhindula mbudziso NTHIHI kha KHETHEKANYO YA A, na MBILI kha KHETHEKANYO YA B.

3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa khalwo.

4. Thomani KHETHEKANYO INWE na INWE kha siatari LISWA.

5. Ni fanela u pulana (ni tshi shumisa mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii, na zwiwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo wanu. Pulane i fanela u RANGELA maanea.

6. Vhupulani hothe vhu fanela u sumbedzwa zwi khagala. Ni tsivhudzwa u tala mutalo wo budaho vhukati ha vhupulani hothe.

7. Ni tsivhudzwa nga ndila yo khwathisedzwaho vhukuma u shumisa tshifhinga tshanu nga ndila i tevhelaho:

KHETHEKANYO YA A: U ya kha minetse ya 80

KHETHEKANYO YA B: U ya kha minetse ya (2 x 35) 70

8. Nomborani phindulo dzanu zwi tshi anana na kunomborelwe kwa mbudziso kwo shumiswaho kha ili bammbiri la mbudziso.

9. Thoho i songo dzhielwa ntha musini tshi vhalala tshivhalo tsha maipfi.

10. Nwalani zwi no vhalea, nahone nga vhuronwane.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA**MBUDZISO YA 1**

Fhindulani mbudziso NTHIHI fhedzi kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha a 400 u swika kha a 450. Nṅwalani NOMBORO na TṅHOHO ya maanea e na nanga.

- 1.1 Nangoho, tshanda tsha mulayo ndi tshilapfu. [50]
- 1.2 Hu si na vhudifhinduleli lushaka lu a fhalala. [50]
- 1.3 Tshandanguvhoni, muhoṅefhadzi wa mvelaphanda ya lushaka. Tṅṅani. [50]
- 1.4 Demokirasi kha ṅashu ndi dakalo-tshililo. [50]
- 1.5 Yo vha khaedu ye nda fhedza ndo kunda. [50]
- 1.6 Zwo mbo ya na vhusula. [50]
- 1.7 Zwifanyiso zwi wanalaho kha siṅari 4 zwi nga ṅokonya kana zwa vusa zwipfi zwaṅu, kana zwa dzikusa kuvhonele kwaṅu kwa zwithu. Dṅangeleni tshifanyiso ni kone u nṅwala maanea. Nṅwalani nomboro ya mbudziso ye na nanga (1.7.1 kana 1.7.2).

PFESANI: Hu tea u vha na vhuṅumani vhu re khagala vhukati ha maanea aṅu na tshifanyiso tshe na nanga.

1.7.1



[Zwi bva kha: *True Love*, June 2016/No. 448]

[50]

1.7.2



[Zwi bva kha: www.google.co.za]

[50]

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A:

50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWA VHUDAVHIDZANI**MBUDZISO YA 2**

Fhindulani mbudziso MBILI kha dza rathi dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha a 180 u swika kha a 200. Nwalani NOMBORO na THOHO ya tshibveledzwa tshe na nanga.

2.1 VHURIFHI HA TSHISHAKA (INIFOMALA)

Khonani yaṅu ane na mu funesa o ṅangana na khombo ya golei a vho fhedza o ṅangedzwa vhuongeloni nge a wana mafuvhalo a tatisaho.

Nwalelani khonani yaṅu vhurifhi ni tshi mu tamela mashudu a u ṅavhanya u fhola. [25]

2.2 NGANEAVHUTSHILO YA MUFU

Makhulu waṅu vhe na vha ni tshi dzula navho vho lovha vho no tou vha mualuwa vhukuma. Inwi no humbelwa nga muṅa u nwalana nganeavhutshilo ine ya ḁo vhalwa nga ḁuvha line vha ḁo vhulungwa ngalo.

Nwalani nganeavhutshilo iyo. [25]

2.3 MUVHIGO WA FOMALA

No humbela u shumisa holo ya lushaka kha vhuṅambo ha mabebo a murathu waṅu. Afho holoni ho vha na tshinyalelo nge ha ḁa na vhathu vha songo rambiwaho vhuṅamboni, vha vho vhanga dzikhakhathi na tshinyalelo.

Nwalelani vha ha masipala muvhigo nga zwo bveleleho. [25]

2.4 TSHIPITSHI

Vhamusanda vha muvhundu wa haṅu vho ramba vha tshipholisa u ḁa u kaidza zwiito zwa vhuvemu zwine zwa khou itwa nga vhaswa. Inwi sa mudzulatshidulo wa Ligi ya Vhaswa no humbelwa u dzudzanya tshipitshi tshine na ḁo tshi vhalala musi hu tshi khou kaidzwa iyo mikhwa mivhi.

Nwalani tshipitshi itsho. [25]

2.5 INTHAVIYU

Afha vhugalaphukha ha tsini na ha hanu ho vha na fulo la u lwa na u zwimiwa ha tshugulu lu siho mulayoni. Inwi no vha muiwe wa vhatu vhe vha dinetshedzela kha ilo fulo. Nge na shuma zwavhudi, vha guranda ya Duvha vho vha na dzangalelo la u toda u divha nga ha kushumele kwanu.

Nwalani inthaviyu ye na vha nayo na ramafhungo wa guranda iyo. [25]

2.6 VHURIFHI HA TSHIOFISI (FOMALA)

Tshikoloni tsha hanu hu na bugu thanu dzo randelwaho murole wanu dzine a dzi khou wanala. Mugudisi o ni humbela uri ni tou diodela bugu dzenedzo kha vhengele li tevhelaho: Funapfunzo Book Centre, Private Bag X265, Swongozwi, 0751.

Nwalani vhurifhi ha u oda idzo bugu. [25]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 50
MARAGAGUTE: 100